

STATEMENT OF COAL REGIONS

ON THE CONTINUATION OF SUPPORT FROM THE JUST TRANSITION FUND AFTER 2027 FOR REGIONS TRANSITIONING FROM COAL, SO THAT NO REGION IS LEFT BEHIND!

Taking into account:

- *the 9th Cohesion Report, published by the European Commission in 2024, which outlines the challenges of a just transition,*
- *the ongoing discussions at national and EU levels on where cohesion policy should be after 2027,*
- *the new term of the European Parliament and the Council (EU), which began in 2024 and will enact European legislation for the next financial perspective,*
- *the declaration signed on 23 October 2023 by 21 coal regions on the approach to the planning of the next EU financial perspectives after 2027, whose demands are still valid,*
- *the accelerating trend to phase out the use of fossil fuels in various economic sectors,*

the coal regions of the European Union express the need and willingness to contribute to the discussion on the post-2027 Cohesion Policy, including in regard to the future shape of the Just Transition Fund, in order to strengthen its role in addressing the impacts of a transition towards climate neutrality.

In the belief that the fundamental objectives of Just Transition are still valid, we present the following stance on the continuation of support from the Just Transition Fund beyond 2027.

- As the result of the new Just Transition Fund, the coal regions have been provided with a much needed, unique tool to respond to a number of social and economic transition challenges and support the EU's policy to move towards climate neutrality. They have also put in immense efforts to prepare Territorial Just Transition Plans and to build a positive image of this Fund among a wide range of stakeholders, such as local self-governments, companies and their employees, social and economic partners and NGOs.
- The experience of the last two years of implementation of the Just Transition Fund has demonstrated how EU support can be further tailored to the specific development needs of individual territories to address the identified challenges of climate and energy transition.
- From its inception, the Just Transition Fund **has become a tailor-made tool** – based on the Territorial Just Transition Plans developed and implemented in the coal regions, which respond to genuine issues identified by various circles in these areas. Such an approach is a great example of place-based policy, adapted to the needs and characteristics of mining regions, and should be developed as an independent instrument.
- **The broad involvement of local authorities as well as economic and social partners in the regions' transition process as they move away from fossil fuels, for which the Fund has acted as an additional motivator and accelerator**, has contributed to a more effective implementation of a just transition process carried out at a level that allows ordinary citizens to understand their main needs and problems, which has been the springboard for the most relevant and effective design of interventions.

- The Just Transition of the coal regions is part of the European Union's long-term policy. Therefore, it is necessary to provide a multiannual and stable support for the transition of coal regions, which have made the effort and taken the risks associated with economic change, thereby ensuring that these regions move through the overall process with greater ease. It is consequently crucial that **all regions included so far in the Fund continue to be eligible for support in the next financial perspective.**
- **The continuation of the Just Transition Fund beyond 2027 as a separate instrument for mining regions**, which should retain its specificity and be guided by its own objectives, complementary to the existing Cohesion Policy, is crucial. The current territorial approach based on sub-regions (NUTS 3 level) is unique for the planning and implementation of the Fund; funds that focus on regional development in terms of sectoral specific objectives (European Regional Development Fund and European Social Fund +) are not able to replace it under any circumstances.
- The Fund's operation in the next perspective will create a favourable image of **consistency in the European Union's policy of supporting coal regions in the socially sensitive process of moving away from the use of fossil fuels**, and will also demonstrate the awareness of EU decision-makers that the transition process is a long and costly process, and that its effectiveness depends on the stability of the support.
- Given the scale of the social, economic and environmental challenges facing mining regions, the Just Transition Fund budget should reflect these challenges in the next financial perspective, **at least by maintaining its current share in the structure of the EU's Multiannual Financial Framework.**
- Should a decision be taken to expand the Fund to include new mining areas, or other carbon or energy-intensive sectors, the budget of **the Just Transition Fund needs to be increased accordingly**, to address the needs of all supported areas and lead to real and visible change.
- In the case of areas moving away from coal (NUTS 3), which represent a considerably poorer part of the wealthier regions (NUTS 2), it is necessary to change the approach towards determining the level of support from the Just Transition Fund. Mining areas (less developed) within larger, internally diversified regions cannot be treated on an equal basis with the rest of the more prosperous (and less affected by restructuring) part. It would reduce the competitiveness of the mining regions and restrict their development through an overlap of transition challenges with ongoing development challenges, thus contradicting the idea of cohesion policy and the Fund itself. For this reason, **it should be considered reasonable to make the level of support in mining regions from the Just Transition Fund dependent on the value of GDP in relation to the EU average measured at NUTS 3 level.**
- **The Just Transition Fund should synergistically interact with other European Union policies/funds** (including planned new instruments such as the Social Climate Fund), be complemented (**not replaced**) by them, and be complementary to the second pillar of the Common Agricultural Policy (agriculture and food processing is often a significant component of the economy of mining regions).
- A situation which should not take place in the next financial perspective is **the imposition of a fast pace of the Fund's spending**. It should be stressed that the rush to spend the JTF is not conducive to in-depth discussions with stakeholders and the implementation of difficult, challenging investments and does not go along with operational efficiency,

especially in the case of projects on brownfield and post-mining sites, which often address deeply complex issues.

- It is necessary for the European Commission to analyse the current scope of the Fund's support in order to, firstly, match its remit to the challenges under the next financial perspective and, secondly, make the approach more flexible and allow coal regions to further define the extent of support in Territorial Just Transition Plans (TJTJs). Experience from the preparation of TJTJs under the 2021-2027 perspective indicates that **the current scope of intervention is not sufficiently relevant to the specific challenges faced by individual mining regions.**
- Flexibility should be maintained, enabling the implementation of diverse and comprehensive measures, including projects combining investment in infrastructure/equipment and 'soft' measures, e.g. training or reskilling of the workforce. A departure from imposing JTF implementation rules specific to other Funds (ERDF and ESF+) should also follow; the conditions of support and requirements for using the JTF should be unique and tailored to the needs of the JTF, taking into account its purpose, objectives, and the specific nature of the coal regions involved. The current situation, in which we follow rules analogous to those of the ERDF/ESF+, limits the effectiveness and efficiency of the provided support.
- **The leading role of coal regions in the preparation of Territorial Just Transition Plans** should be ensured, which will bring the European Union closer to its citizens (subsidiarity, community involvement) and enable the intervention to take into account the different territorial problems, potentials, needs, challenges and objectives. Given the specific characteristics and conditions of individual Member States, the Fund should be managed as closely as possible to the stakeholders and residents of coal regions, optimally by the regional self-governments.
- In the next financial perspective, the implementation system of the Just Transition Fund would be more effective if **all its actors had the opportunity to learn about its rules and prepare for its introduction well in advance.** Consequently, the entire legislative package for Cohesion Policy, including the Just Transition Fund, should be adopted by mid-2026 at the latest.

As representatives of the coal regions of the European Union, we are well aware of the measures that our stance requires, and we would like to express our full readiness to actively support the European institutions in order to develop solutions that will enable the most effective continuation of the Just Transition Fund support after 2027.

The position is addressed to:

- The President of the European Parliament,
- The President of the European Commission,
- The President of the European Committee of the Regions,
- The Prime Minister of the Republic of Poland.

Michał Rado
Vice-Marshal
Lower Silesian Voivodeship

Artur Bagiński
Member of the Board
on behalf of
Joanna Skrzydlewska
Marshal
Łódzkie Voivodeship

Łukasz Smółka
Marshal
Lesser Poland Voivodeship

Wojciech Saługa
Marshal
Silesian Voivodeship

Województwo
Śląskie

Marek Woźniak
Marshal
Greater Poland Voivodeship

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

PROHLÁŠENÍ UHELNÝCH REGIONŮ

K POKRAČOVÁNÍ PODPORY Z FONDU PRO SPRÁVEDLIVOU TRANSFORMACI PO ROCE 2027 PRO REGIONY ODKLÁNĚJÍCÍ SE OD TĚŽBY UHLÍ, ABY ŽÁDNÝ REGION NEZŮSTAL POZADU!

S přihlédnutím k:

- 9. zprávě o soudržnosti zveřejněné Evropskou komisí v roce 2024, která nastiňuje výzvy spravedlivé transformace,
- probíhajícím diskusím na národní i evropské úrovni o budoucnosti politiky soudržnosti po roce 2027,
- novému mandátu Evropského parlamentu a Rady EU, který začal v roce 2024 a bude rozhodující pro evropskou legislativu v příštím finančním období,
- deklaraci podepsané 23. října 2023 jednadvaceti uhelnými regiony ohledně přístupu k plánování příštích finančních perspektiv EU po roce 2027, jejíž požadavky zůstávají platné,
- rostoucímu trendu postupného ukončování využívání fosilních paliv v různých hospodářských odvětvích,

uhelné regiony Evropské unie vyjadřují potřebu a ochotu aktivně se zapojit do diskuse o podobě politiky soudržnosti po roce 2027, včetně budoucího uspořádání Fondu pro spravedlivou transformaci, s cílem posílit jeho roli při řešení dopadů přechodu ke klimatické neutralitě.

V přesvědčení, že základní cíle spravedlivé transformace jsou stále platné, předkládáme následující stanovisko k pokračování podpory z Fondu pro spravedlivou transformaci po roce 2027.

- Díky novému Fondu pro spravedlivou transformaci získaly uhelné regiony velmi potřebný a jedinečný nástroj, který jim pomůže reagovat na řadu sociálních a ekonomických výzev spojených s transformací a podpoří politiku EU směřující k dosažení klimatické neutrality. Regiony zároveň vynaložily značné úsilí na přípravu Územních plánů spravedlivé transformace a na vytvoření pozitivního obrazu tohoto fondu mezi širokým spektrem aktérů – od místních samospráv přes podniky a jejich zaměstnance až po sociální a hospodářské partnery či neziskové organizace.
- Dvouletá zkušenost s implementací Fondu spravedlivé transformace ukázala, jak může být podpora EU lépe přizpůsobena specifickým rozvojovým potřebám jednotlivých území při řešení výzev klimatické a energetické transformace.
- Od svého vzniku se Fond pro spravedlivou transformaci **stal nástrojem šitým na míru** – vychází z územních plánů spravedlivé transformace vypracovaných a prováděných v uhelných regionech, které reagují na skutečné problémy identifikované různými kruhy v těchto oblastech. Tento přístup je skvělým příkladem politiky založené na místních podmínkách, přizpůsobené potřebám a charakteristikám těžebních regionů, a měl by být rozvíjen jako samostatný nástroj.
- **Široké zapojení místních orgánů i hospodářských a sociálních partnerů do procesu transformace regionů při odklonu od fosilních paliv, k němuž fond přispěl jako další motivátor a urychlovač**, přispělo k účinnějšímu provádění spravedlivé transformace na úrovni, která umožňuje běžným občanům pochopit své hlavní potřeby a problémy, což bylo odrazovým můstkem pro nejvhodnější a nejúčinnější návrh intervencí.

- Spravedlivá transformace uhelných regionů je součástí dlouhodobé politiky Evropské unie. Proto je nutné poskytnout víceletou a stabilní podporu pro transformaci uhelných regionů, které vynaložily úsilí a podstoupily rizika spojená s hospodářskou změnou, a zajistit tak, aby tyto regiony prošly celým procesem s větší lehkostí. Je proto zásadní, aby **všechny regiony, které jsou dosud zahrnuty do fondu, zůstaly způsobilé pro podporu i v příštím finančním výhledu.**
- **Pokračování Fondu pro spravedlivou transformaci po roce 2027 jako samostatného nástroje pro těžební regiony,** který by si měl zachovat svou specifickou povahu a řídit se vlastními cíli, které doplňují stávající politiku soudržnosti, je zásadní. Současný územní přístup založený na subregionech (úroveň NUTS 3) je pro plánování a provádění fondu jedinečný; fondy zaměřené na regionální rozvoj z hlediska odvětvových specifických cílů (Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond+) jej nemohou za žádných okolností nahradit.
- Činnost fondu v příštím období vytvoří příznivý obraz **konzistentnosti politiky Evropské unie v oblasti podpory uhelných regionů v sociálně citlivém procesu odklonu od využívání fosilních paliv,** a zároveň prokáže, že si rozhodovací orgány EU uvědomují, že proces transformace je dlouhý a nákladný a že jeho účinnost závisí na stabilitě podpory.
- Vzhledem k rozsahu sociálních, hospodářských a environmentálních výzev, kterým čelí těžební regiony, by rozpočet Fondu pro spravedlivou transformaci měl tyto výzvy zohlednit v příštím finančním výhledu, **a to alespoň zachováním svého současného podílu ve struktuře víceletého finančního rámce EU.**
- Pokud bude rozhodnuto o rozšíření fondu o nové těžební oblasti nebo jiná odvětví s vysokými emisemi uhlíku nebo energeticky náročná odvětví, bude třeba **odpovídajícím způsobem navýšit rozpočet Fondu pro spravedlivou transformaci,** aby byly pokryty potřeby všech podporovaných oblastí a došlo ke skutečným a viditelným změnám.
- V případě oblastí, které se odklánějí od uhlí (NUTS 3) a které představují podstatně chudší část bohatších regionů (NUTS 2), je nutné změnit přístup k určování úrovně podpory z Fondu pro spravedlivou transformaci. K těžebním oblastem (méně rozvinutým) v rámci větších, vnitřně diverzifikovaných regionů nelze přistupovat stejně jako ke zbytku více prosperující (a restrukturalizací méně zasažené) části. Snížilo by to konkurenceschopnost těžebních regionů a omezilo jejich rozvoj v důsledku překrývání výzev spojených s transformací a výzev souvisejících s pokračujícím rozvojem, což by bylo v rozporu s myšlenkou politiky soudržnosti a samotného fondu. Z tohoto důvodu, **by mělo být považováno za rozumné, aby výše podpory pro těžební regiony z Fondu pro spravedlivou transformaci závisela na hodnotě HDP ve vztahu k průměru EU měřeném na úrovni NUTS 3.**
- **Fond pro spravedlivou transformaci by měl synergicky spolupracovat s ostatními politikami/fondy Evropské unie** (včetně plánovaných nových nástrojů, jako např. Sociální klimatický fond), být jimi doplňován (**nikoliv nahrazován**), a doplňovat druhý pilíř Společné zemědělské politiky (zemědělství a potravinářský průmysl je často významnou součástí hospodářství těžebních regionů).
- Situace, která by se v příštím finančním výhledu neměla opakovat, je **vynucení rychlého tempa čerpání prostředků fondu.** Je třeba zdůraznit, že spěch s čerpáním prostředků z FST není příznivý pro důkladné diskuse se zainteresovanými stranami a realizaci obtížných a náročných investic a není v souladu s operační účinností, zejména v případě projektů na brownfieldech a v lokalitách po těžbě, které často řeší velmi složité problémy.

- Evropská komise musí analyzovat současný rozsah podpory fondu, aby jednak přizpůsobila jeho poslání výzvám v rámci příštího finančního období a jednak zvýšila flexibilitu přístupu a umožnila uhelným regionům dále definovat rozsah podpory v Plánech spravedlivé územní transformace (PSÚT). Zkušenosti z přípravy programů PSÚT v rámci perspektivy na období 2021–2027 naznačují, že **současný rozsah intervence není dostatečně relevantní pro konkrétní výzvy, kterým čelí jednotlivé těžební regiony.**
- Měla by být zachována flexibilita, která umožní provádění různých komplexních opatření, včetně projektů kombinujících investice do infrastruktury/zařízení a „měkkých“ opatření, např. odborná příprava nebo rekvalifikace pracovníků. Mělo by se rovněž upustit od zavádění přísných pravidel pro provádění FST, která jsou specifická pro jiné fondy (EFRR a ESF+); podmínky podpory a požadavky na využívání FST by měly být jedinečné a přizpůsobené potřebám FST, s přihlédnutím k jeho účelu, cílům a specifické povaze dotčených uhelných regionů. Současná situace, kdy se řídíme pravidly obdobnými pravidlům EFRR/ESF+, omezuje účinnost a efektivitu poskytované podpory.
- **Je třeba zajistit vedoucí úlohu uhelných regionů při přípravě plánů spravedlivé územní transformace,** které přiblíží Evropskou unii jejím občanům (subsidiarita, zapojení komunity) a umožní, aby zásahy zohledňovaly různé územní problémy, potenciál, potřeby, výzvy a cíle. Vzhledem ke specifickým charakteristikám a podmínkám jednotlivých členských států by měl být fond spravován co nejbližší zúčastněným stranám a obyvatelům uhelných regionů, nejlépe regionálními samosprávami.
- V příštím finančním výhledu by byl systém provádění Fondu pro spravedlivou transformaci účinnější, pokud by **všichni jeho aktéři měli možnost seznámit se s jeho pravidly a v dostatečném předstihu se na jeho zavedení připravit.** V důsledku toho by měl být celý legislativní balíček pro politiku soudržnosti, včetně Fondu pro spravedlivou transformaci, přijat nejpozději do poloviny roku - 2026.

Jako zástupci uhelných regionů Evropské unie si jsme dobře vědomi opatření, která náš postoj vyžaduje, a rádi bychom vyjádřili svou plnou připravenost aktivně podporovat evropské instituce při vypracovávání řešení, která umožní co nejefektivnější pokračování podpory z Fondu pro spravedlivou transformaci po roce 2027.

Toto stanovisko je určeno pro:

- > Předsedkyni Evropského parlamentu,
- > Předsedkyni Evropské komise,
- > Předsedovi Evropského výboru regionů
- > Předsedu vlády Polské republiky.

Michał Rado

Vicemarszałek
Dolnoslezské vojvodství

Artur Bagiński

člen výboru
jménem
Joanny Skrzydlewské
marszałka
Łódzského vojvodství

Łukasz Smółka

maršálek
Małopolské vojvodství

Wojciech Saługa

maršálek
Śleszské vojvodství

Marek Woźniak

maršálek
Wielkopolské vojvodství

